

Издаје Недјељом.
Цијена:
За ПРВУ ГОРУ и АУ-
СТРО-УГАРСКУ (с ВОС-
НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
за годину 6 ф., на чо год.
3 ф., на четврт године 1 ф.
и 50 новчића.
За све остале земље у
ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
годину 20 франака, на по-
године 10 франака, на чет-
врт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата плаћа се у
плаћеним листима непо-
средно администрацији „Гл.
Црногорца“ на Цетиње, а
може се и картом упут-
ницом на пошту у Котор.
Дошлећки плаћа се уредни-
шћу. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се од
реда 5 новч. За огласе веће
и на дуже вријеме мање

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“

БЕЧ, 19 јануара. „Френденблат“ јавља да ће се, по свој прилици, брзо сазвати делегације у ванредни саста-
нак, јер према погоршеном положају јевропском нужно је побринути се да се војне спреме не прекидају.

БУДАПЕШТА, 19 јануара. Мп-
нестар пресједник Коломан Тиса, од-
говарајући на интерпелацију, каже да
се он још увијек нада да ће се одр-
жати мир. Мјере пажње и смотрено-
сти нијесу још спреме за рат; оне
су само за то учињене да би ујемчили
интересе царевине за сваки случај.

БЕРЛИН, 19 јан. Један чланак
листа „Пост“, показујући на непре-
кидно, грозничаво оружање Француске,
каже, да би само излазак из власти
министра војног, Буланжера, могао
Француску врати на пут мира.

ЦАРИГРАД, 19 јан. Чланови бу-
гарске депутације, Греков и Стојилов,
присјели су у Цариград из Атине,
гдје су били неколико дана.

РИМ, 21 јан. У камари јавља
министар пресједник Депретис, да су
Абисинци посјекли до ноге цијелу
једну колону италијанске војске (не
каже се, колика је била та „колна“).
Влада, ради тога, ниште ванредни за-
јам од пет милиона лира.

ПЕТРОГРАД, 21 јан. Царским
указом забрањен је извоз коња преко
јевропских и кавкаских граница
руске царевине.

ПАРИЗ, 21 јан. „Republique fran-
çaise“ јавља, да су Абисинци 15 (27)
јануара напали и на Масау (главни
стан италијанске окупације), и да су
заузели прве опкопе. Није извјешено, да
ли ће се Италијанци моћи држати, док
им не дође помоћ.

БУКУРЕШТ, 22 јан. Камара је,
на приједлог владин, са свијем гласо-
вима против једног једног, одобрила
пет милиона франака за допуну ору-
жања војске.

АТИНА, 22 јан. Отворена је на-
родна скупштина. Пријестона бесједа
јавља народним посланицима, да су

односи Грчке са свијем страним држа-
вама правилни те допуштају да се
обрати пажња на унутрашњи разви-
так. Новчано стање државе захтијева
сваку бригу, да би Грчка могла извр-
шити што је намјењено грчком народу
и довршити устројство војске и мор-
нарице.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

„Што ближе Нишу, све горе пи-
шу“: Што ближе прозеће, ближе сун-
це сјеверу, све је јачи убојни напон
у Јевропи, све су крвавије прилике,
час на западу, час на истоку. Сиро-
мах мир! Дуго је царовао, дуго је био
будан и радан. Оно мало српско-бугар-
ске задјевице тако је било незнатно
према скоро прошлом и брзо очекива-
том урабесу, да није вриједно ни
спомињати. На тако уморен мир нап-
лази одморан рат и позива га да се
обиду, да се утркују. Сиромас мир!
Што се морио и сатира градећи пу-
тове и жељезнице, мостове и млинове,
копајући руде и тамнике (тунеле), —
ни не јада: Но што се обезуми те се
искона правећи пушке и пушчани
прах, лијући топове и убојна зрна, то
ће му доћи главе! Стара римска по-
словица: si vis pacem, para bel-
lum, (ако хоћеш мир, спремај се за
рат), имала је навијек, па и у оно
старо доба, два краја: Ако се спре-
маш за рат, имаћеш мира од тво-
јих крвника, јер неће смјети поћи
на тебе. Но тим још није рече-
но, да ће твоји крвници имати
мира од тебе.

Тај други, опаснији крај римске
пословице, као да све више отима мах
у свијету и облађује садашњим поло-
жајем појединих великих држава.
Забрана извоза коња из Бјерманије,
забрана извоза коња из Русије! Једно
озбиљније, једно кобније но друго. Што
Нијемци не пуштају да им се коњи
извозе, то можда још није много опасно,
Немачка нема коња на одмет. Но кад
Русија забрањује извоз коња, то је
већ озбиљније. Русија има више коња
но сва остала Јевропа, више но што

јој треба; па кад ипак затвара пут
извозу свог изобиља, мора да за то
има довољног и хитног разлога и да
се новчана штета која ће се тим за
неко вријеме напјети том производу,
накнађује другијем пречијем обзирима.

* * *

Само нам један глас дође прошле
недјеље са висина јевропског држав-
ништва, који нам јавља „благу вијест“
мира и спокојства, то бјеше глас угар-
ског министра пресједника Коломана
Тисе. Но и крајње је вријеме било
да се баш са те тачке, баш из тога
кола чује такви глас. Јер у очи Ти-
сине изјаве чуо се био у истој дворани,
у сабору угарском, сасвим противан
глас. Мих. Димитријевић, посланик
среза титељског, њекадашње Шај-
кашке, образлажући повећим говором
своје отпорно становиште противу
владе и мађарске већине сабора, рече
да се само у једноме слаже са Мађа-
рима на сабору, у жељи да дође до
рата с Русијом. По извјештајима по-
вина ово му бјеху ријечи:

„Ви сте својим неумјесним изјавама
противу Русије олабавили ону пријатељ-
ску савезу, која је између наше монархије
и Русије све до скоро постојала, (Констан-
тин Олај: „И не треба нам“) олабавили
сте ту савезу, без да сте се постарали, да
монархија за случај опасности на другој
страни савезнике нађете. Ово је, господо
моја, заиста најгори положај, у коме се
једна држава налазити може. У овом поло-
жају налазила се од прилике Аустрија у
г. 1854. Па како је за то прошла? У ове-
дним тренутцима њеног живота била је
сасвим усамљена. Најбољи су доказ томе:
прво, Мађента и Солферино, па онда Ке-
нигрес. Ја се бојим, да може тако бити
и данас, јер неодлучност у политици, то
је највећа несрећа. Зато: аут, аут. Ја знам
дасу Мађари за отворени рат против Ру-
сије, и то је, видите, једно једино питање
у коме се ми слажемо. И ми тај рат же-
лимо. Ја вас шта више могу увјерити, да
би на јужној граници наше монархије,
почињући све од Будве, па до Оршаве,
такав рат са највећим одушевљењем по-
здравио био.

Некада вам је у овоме дому Милетић
довикнуо, да треба пазити, да какав сје-
верни Наполеон не затече незадовољне
народности у овој нашој домовини. Ја те
ријечи сада могу поновити, јер источно
питање куца већ на вратима ове монархи-
је. Ми ћемо, кад се повучемо, бити мирни

ми се нећемо спотичати ни о државног
одвјетника, ни о криминални закон, нећемо
организовати чете против ове државе, —
али ћемо тим прије и сигурније дочекати
да се криза, у којој се ова држава налази
што прије ријешити и да што прије и народ-
ности угледају свога Бајету, или боље
(да се послужим јучерашњим ријечима пошт.
заступника Ираије) новог оснивача и
творца Угарске, који ће нормално стање
у овој земљи успоставити.“

На то је одговорио сам К. Тиса
овако:

„Ја се усуђујем позвати се на пошто-
вану кућу за доказ томе, да први дио ово
тврдње: да наиме овдје сваки хоће рата
против Русије, није истинит, јер код
на с њим ко не же ли рата. (Одобравање)
Али ће ми поштована кућа и у томе дати
за право, кад кажем: ако се рат у пркос
најбољој вољи нашој и жељи не може из-
бјећи то ће свакоме, који се овдје у овој
земљи родио, бити дужност, не да гледа и
да чека шта ће из тога бити, него да
врши дужност своју према круни и отац-
бини.“

И ја сам увјерен, да ће и српски
народ у Угарској ту своју дужност вршити.
Ја признајем — и од тога мога увјерења
не могу ме никакве изјаве од те врсте,
које су у томе говору, одвратит — ја знам
да г. посланик има право, кад каже, да
Срби, који станују у Угарској, у прошло-
сти имају саслуга за угарску отаџбину.
Баш ми е тога, кад сравним српски народ
и пророке који му се намећу, пада на
памет анекдота, коју нека сама господа
аплицирају. Један угарски домаћин, који
не пије вина, доведе вина своме госту,
овај га опроба, али га више није пио. На
то ће рећи домаћин: „вино је добро!“ а
гост ће му одговорити: „вино је добро,
али ово вино је рђаво.“

„Наша спољашња политика води
се и дандана у Бечу. Са великим са-
жаљењем гледао сам често пута г.
министра-пресједника, како у питањима
спољне политике чита бечки диктандо
са плаве карте.“ И то бјеше једна од
замјерака посл. Мих. Димитријевића.

Кад би била истина да већина у
сабору пеншанском жели рат, онда је
свакојачко боље што се „спољашња
политика и дандана води у Бечу.“
Ми не само да не гледамо то „с вели-
ким сажаљењем“, но на против, жао
нам је што Тисине помирљиве ријечи,
како у горњем, тако и у брзојављеном
одговору на једну хитну интерпелацију,
нијесу имале више моћи да зауставе
машито скакање злата и стрмоглавицу

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

СРПСКЕ НАРОДНЕ ПРИПОВИЈЕТКЕ.

КУПИ ПО НАРОДУ

Косовка дјевојка.

1. Златокосићи.

(Српска).

Опет брат почео да иде у лов а
сестра сједи на се разговара са сла-
вујима. У то ето ти опет тетке. Виђе
сирота, да јој се посао изјаловио, па
се предомислила: што ће?! Поитала
дјевојци, да јој се — бива — обрадује:
„Ето гле! — сад ми те мило тако
веселу гледати! Свако ће ти се жив
дивит кад чује за златну јабуку, какве
нико до тебе нема. Само ми је још
једино жао, ће си сама; па знаш ли-
јено: кад је чељаде само ни у најви-
шој срећи не може да онако ужива,
као што би у друштву уживало. Али
ја бих могла и ту да ти помогнем.
Тамо иза оне планине живи љепста
од свијета. Кад би ти је брат узео и
довео — е тада би и друштво имала,
каквага нико други на свијету нема.“
И тако тетке поште своје доврши оде,
а мало затим и дјевојци дође брат. Ни

те га вечери сестра не ерете. Запита
је, шта је, а она му каза. И то ће се
стић — одговори јој брат; и сјутри
дан подрапи по љепоту од свијета.
Идући путем нађе се на једног селака,
ће ради. Назва му: помага Бог! — а
он ништа. „Помага Бог!“ ништа. „По-
мага Бог!“ — ништа. „А насји сине!“
— људу га по образу и обрну му
главу наопако. — Што учиње, Бог
ти платио! — рече му селак; а момче
се не окрену но оде својим путем.
Кад љепоти дође до куће — па кући
не бијаше врата. Завика: стоји ли
овђе љепота од свијета? Кад му се
нико не одазва онда се сјети камичка,
те му га сестра бијаше дала, те удари
пљме о зид и врата се отворише. Кад
уђе унутра прође један таван, прође
и други а не виђе ништа; тек му се
на трећем указаше врата, сва од су-
вога злата. Викну испред врата: стоји
ли ту љепота од свијета? Врата шкрип-
нуше и љепота се указа. Кад је момче
угледа од милине замијени; а кад се
мало разабра одма јој каза, што га је
до ње довело. Њепота га удари по
прету, њему капну кап крви и он се
окамени. Сестра се забринула чекајући
брата. Прођоше и три дана а њега
опет нема на нема. Сестра се почела

побојават па окрену да га тражи. Турн
на се братино одијело, узја коња и
оде да тражи љепоту од свијета. И њу
нанесе пут на оног човјека, кога јој
брат бијаше наказио. Кад га опазн
зачуди се и назва му: помага Бог,
пријатељу! — „Бог ти добро дао!“ —
А што си такав, прво?! — „Ту оно-
мадне прође овуда једно момче, за-
млати ме и сво видиш, што уради од
мене.“ Дјевојка му довати главу и
кврк — ш њом на мјесто. — „Е,
шћерце, Бог ти сваку срећу удијелио!“
— И теби Бог дао добро; но ми кажи,
ће живи љепота од свијета? — „А
оли к њој?“ — Оху. — „Е па онда
кад прећеш оно брдо окрену путем,
који води к западу; доћеш на рас-
креницу и ту изабери пут, који води
к истоку. Него да те научим. Шћери
моја: љепота ће окаменит свакога, ко
јој у кућу дође; зато треба да се
чуваш. Кад јој доћеш у кућу, проћеш
два тавана, а на трећем јој је стан.
Прије но јој купиш на врата истргни
сабљу. Ако ти пође за руком, да је
ударим и да је окрвавиш прије но
окрвави она тебе, неће ти моћ ништа.
Владај се, шћери, као што ти рекох;
а Бог нек ти буде у помоћ!“ Оде дје-
војка све онако, како јој селак рече.

Кад дође пред кућу — кућа без врата.
Удари камичком о зид и врата се
отворише. Прође два тавана и устави
се на трећем. Пред њом стајаху
златна врата а пред њима брат јој
окамењен. Не познаде га она ниш
се на њега осврну. Завика само: Хеј!
је ли љепота од свијета дома, је ли?
Шкрипнуше врата, а дјевојка живо
трже сабљу па се скрајну по страни.
Чим љепота крочи, а дјевојка сабљом
по руци трес; и окрвави је. Врисну
љепота, да те срце заболи, па онда
метну дјевојци руку на раме: „Де,
јуначе, — свака ти срећа ијенала! —
кад си бољи од мене а ти ми се барер
кажи, ко си и окле си?“ „Лако ћемо
зато; но ми кажи, брат ће ми је?“
Погледа љепота пут камена па се у
неприлици нађе; и стаде се правдати,
да за брата не зна. — „Брата ми,
кучко, е те посјекох!“ Богме се ље-
пота уплаши и показа јој окамењени
стубац. Кад то виђе сестра трже опет
сабљу, да на љепоту кидише, „Не за
бога, јуначе! — сво ти брата жива.“
И пореза се по прету на каву кав
крви па окамењеног момка. Момак се
протеже и само уздахну. Кад то виђе
сестра објеси му се о врат па се
изгрлише. Исприча му најприје, што

њенијех државних карата, ни трунка
више, па жалост, по што су ријечи
„Ђекога“ Димитријевића могле то ска-
кање и падање унаприједити.

По потоњим новинскијем извјештајима казао је први министар енглески, лорд Солзбери, у свом у прошлом броју нашем брзојављеном говору, да је неоснована замјерка Гренвиллова, као да је он (Солзбери) својим говором у Гидлаху одбио Њемачку од Инглеске. Одбија од себе подметање, као да је вољан повратити опет Александра Батенберга у Бугарску. Влада признаје, да Русија има неке тежње (аспирације) према Балкану. Ми желимо да се њене оправдане (леgitимне) жеље испуне; но ако би се Русија у постизавању тих жеља показала безобзирна (нестрпљива, интолерантна), то би довело у опасност мир Јевропе.

„Тајме“ од 15 јан. јављају:

Велики Везир извјестио је Вулковића, изасланика бугарске владе, да ће Русија, ако се намјесништво уклопи те се постави привремена влада према захтјевима петроградске владе, предложити за књаза Бугарског Лајхтенберга и послати, као свог дипломатског агента у Сриједац, некадашњег бугарског војног министра, генерала Канта Кузена.

Од како је „Journal de St. Pétersbourg“ покренуо мисао конференције великијех држава ради Бугарске, много се о том пискарало и пагађало. По одмах по првој изјави листа руске владе могло се видјети, да од свега тога неће бити ништа; јер тада је било речено, да су све велике државе, које хоће мир, и т. д. — дакле има и таквијех, или бар једна таква, која неће мир. Мислило се да се ту мислила Инглеска, бар тако су ту тумачили неки аустро-угарски листови. Сад већ нико не говори о том предлогу; а велико свјетско повчано трговините, бурса, као да се није никад ни заносила надом, да ће је таква мисао спасти.

Објава листа бечке владе, „Фремденблат“, да ће се можда брзо сазвати делегације у ванпредну сједницу, није могла доћи ником изненада, ко је пакљиво пратио изјаве и одзиве аустро-угарскијех листова владиног правца. Има већ мјесец дана (било је то 8 јан. п. н.) како је службени лист угарске владе, „Budapester Correspondenz“, донио глас, да ће, због јаког оружања Русије и купњење руске војске на граници Галиције, аустро-угарска заједничка влада мораће предузети

je i kako je bilo, na mu onda reče: sad da videmo i da je vodimo. Odvedoše ženu i sretno se vratili svojoj kući.

He proše mnogo pa i sam naša
dочu za zlatokosihe i za њепоту од
свијета, коју је момак за себе узео.
Премислила, како би му је отео, и
учини му се најзгодније, да га позове
на зијаст и да га отрује. Одма отпра-
ви слуге, да кажу златокосе момку,
да му наша приправља част и да га
зове у госте. А момак одговори, да
они кажу нашо, да ће доћ, ако ће му
доранити панагају меса од тине, која
може растопити сто ока гвожђа на
годину. Наша то све обећа и момак
крену. При поласку рече му сестра:
наш, да те наша не отрује! Кад мо-
мак уђе у нашу кућу чу, ће неко
зајача: а-а-а! Окрену се, откуд глас
долазаше, и виђе женску главу обучену
у кожи од биволице; а више ње висил
камен и кудне је по ђекал у главу.
Виђе добро, е му је то мајка, па запит
нашу: „а шта вам је то тамо?“
„А! мачио је: једна моја слушкиња,
па зван, скривила нешто а ја...“
„Мачи је, наш, ја мачи! Ако ти је
и слушкиња ја ти вељу, да је ослободи-
ти, јер ти другачије на ручах нећу.“

Нске мјере пажње и охране, наиме мораће скупити у галичкијем магацинима довољно руха за већу војску. Како ће пак за то требати више трошка но што су делегације одобриле за ову годину, влада ће се морати за то постарати за сад и без делегација, на послје искати накнадно одобрење. Та је изјава тада пренерасила остале сродне листове, но није било сумње, да је потекла од саме угарске владе. Једини је бечки „Фремденблат“ устао против тога и казао да то није основано. Сад пак исти лист бечке владе сам јавља да ће се сазвати делегације због „озбиљног положаја“.

О првој сједници енглеског парламента јављају бечкој „Н. Сл. Преси“, 15 јан:

„Сва пажња данашње прве сједнице енглеског парламента била се скупила око писма лорда Солзберија од 22 (9) децембра пр. г., у коме пише, да су изгледи на кошту врло тамни, да је сва прилика да ће брзо доћи до рата, а кад се једном зарати, настаје опасност, да ће се у тај рат увући и Енглеска. Истина, сад мисле Мелет и Лајене (посланици енглески у Берлину и Паризу) да је положај бољи, и Солзбери се озбиљно пада, да би се њихово очекивање оправдало.“

О њемачком војном спремању пи-
шу „Политичкој Коресионденцији“ из
Берлина, 15 јануара, из „особитог из-
вора“:

„Опасни гласови ових дана нијесу погоршали положаја, но нијесу га ни поправили;³ положај је и сад као и до сад озбиљан. Рата јамачно неће бити тако брзо, као што се говорило, но на жалост мора се примјетити, да и мјеродавни кругови њемачки вјерују, да ће прије или после морати доћи до расправе са Француском. Обоострана увјерења: да ни једна страна не може да напада, и amo су⁴ optima fide (у најбољој вјери), нијесу поуздано јемство за мир.“

Погибља италијанскв војске у Африци која може имати последица у толико, што ће утицати на њеко вријеме на судбину италијанске владе, а можда и на понашање Италије у јевропском запољу, као да није дошло сасвим изненада. — Још 14 јан. кре- нуле су, као што јавља „Polo Romano,“ четири компаније пјешака из Ри- ма, два брдска топа из Вичелце и јед- на дивизијерска компанија из Певније у Масаву.

Из Рима јављају бечкој „Пол.
Кор:“

Кад сједоше за софу запитаће момак пашу: „а ће је птица, која може сто ока гвожђа на годину растонити?“ „„Е, главе ми, јуначе, нијесам је могао никако да набавим, а не бих жално паре. Но бујурум де! Што се најљепше могло зготовити то сзготовило.““ „Е на удри ти први пашо“ „„А како то опет, да ја прије свога госта започињем? Јок ваза! Ти си данас мој гост, па бујурум!““ „Вељу ти, пашо, да нећу ни окусит прије тебе.“ „„Ма што нећу болан?““ „Задолжи ти само једном, да виђу, како се ово једе, па ћу за тобом доватит и ја.“ „„И ја ти, јуначе, опет вељу: образа ми већу; адету ми не подноси.““ „Е па никоме ништа. Нећу ни ја, но збогом, пашо!“ Паша се пађе у чуду и не мога ништа како да га испрати. Кад изиђоше из одаје, опет жена у кожу од биволице. „Зар је збиља пашо пећеш мицати?“ „„О оћу, оћу; а ко је опет везивао““ — подиже викау на слуге и опет је маконше. Ту се опростише; и паша одма смисли другу: да дигне на њега војску. Кад то виђе момак привесе длаку сунцу, и с десетороструком силом изађе пред ону пашину. Изненади бегме то пашу горе на све, па се спростишак ману војевањем.

„Потоње примиданье Абисинаца к италијанским положајима око Михауе нијесу овдје изненадила. Послије неуспјеха посланства Ноцолинија непрестано је било нападаја и омање чете допрле су до Масауе. Уходе су јавиле да ће бити и веће навале. Но не зна се још да ли ће доћи до великог нападног покрета.“

Сад се зна.

ДО И И С И.

НИКШИЋ. 9 јан. 1887. — Дописом од 10-ог децембра јавно сам вам — поред осталог — да је на Николџ-дан одвишање позоришно друштво давало први пут представу „Балканска Царица“. У хитању ја сам казао тек онако (у опште) како је она одиграла, а другом приликом мислио сам саопштити вам подробији извештај о томе. По могућству ја ћу то сад учинити, тим радије, што сте и сами изјавили, да би вам мило било, кад бих вам јавио и успјех појединих чланова нашега позоришнога друштва. Но прије тога, држим за умјесно да вам кажем, да 21-ог дец. није давата престави „Кир Јања“, као што сам у допису нагласио био. Главни узрок томе био је тај, што је тих дана рађено на проширењу и уљешњавању позоришце, а у томе се примаче и нова година. Пошто је у овдашњих грађана увијек био обичај: да друштвено и весело испраћају стару и дочекују нову годину, и, пошто је — први пут давата — престави „Балканска Царица“ гледаоце толико задовољила, да је свако желило да се она поново — што прије — представља, — то је са свијем умјесно било, што је позоришно друштво приредило било и по други пут преставу „Б. Царица“ у очи нове године. По сваки начин је друштво морало то учинити, прво: да би тијем задовољило жељу грађанства, а друго: са тога, што свечаност испраћања старе и дочекивања нове године и није могуће било увеличати ни чим тако, као преставом тога, народу нашем већ познатог и јако омиљеног умотвора Књаза пјесниковица.

Zbog kratkoće vremena stroge probe nije ni moglo biti za ovu drugu predstavu, i pri svemu tome, ona je ispala vrlo dobro, kao i prvi put, a u mnogome i s boljim uspjehom. — Sad ћu obisti, u koliko kadar budem za to bio, da kritički savjesno opišem uspjeh pojedinih predavača, t. j. kako je koja uloga odigrata (u oba puta), kako je koja slika bila publici predstavljena i kako je sve to na publiku djelovalo.

Иван-бег а нам је предаказивао г. Нико Мартиновић. Може се рећи, да је он своју улогу одиграо врло добро. Особито се је показао у I-ом чину појави Џој, гдје очински саветује Станка при поласку његовом Кроји; а још боље у III-ем чину I-ој појави, гдје и као отац и као владар Иван-бег долази у очајање са поступка Станкова. Највиша му је мана била што се у почетку није могао добро чупи у потоњим сјединитима (први нут). Друге преставе избјегао је ту ману. Његов му је био чист и с лијеним нагласком. Мимика врло добра.

Књаз-Борђа је представљао г. Павле Поповић. Дух и карактер своје улоге разумијевао је потпуно, и одиграо сасвијем

Али опет му ђаво не даде да мирује; оће паша и трећом да покуша срећу. Зготови ручак и половицу осмочи и половицу отрује, мислећи у себи: нудиће ме, да први једем, па лијено — ја ћу с овог краја а он с оног. Викну на слуге, да поитају и да јаве златокосоме момку, да га опет паша позива на ручак, и да му кажу, да је добио птицу, која може само десет ока гвожђа да на годину растопи. Момак се справи и оде на ручак. Кад тамо — опет жена у кожу од биволице. Зивну пашу на му рече: чуј ме, честити пашо, потоњи ти нут вељу, да мичеш дву женеку главу с ове мукe и грдила! Жену опет макосице на сједосице да ручају. Не чека паша пућења по први започе а момак за њиме. Ће паша кашиком ту и он, ће паша ту и он. Пошто престаде паша преостаде и он. Немаде паша куд-камо по да мучи и да трпи. Кад устасоше с ручка крену момак да иде. Кроз ова друга врата да пзађемо! — рече паша. Не, не! Кроз ова ћемо, кроз која смо и ушли. Кад излегосице опет жена у кожи од биволице; и таман је тог часа куцну камен по глави, а она зајача: а-а-а! Не шћеде момак дадега разговора по погосице сабљу. Амил, јуначе! — завикну

vađalo u svima pojavama, kao da je više puta bio na pozornicama. Lijepo držanje tijela, čist, pravilan izgovor, zaslužuju mu osobitu pohvalu. U jednoj najmu sa Stankom pokazivao nam je blagi karakter i miroljubivost bratstvu, sa kojima se Borbe u I činu pojavljivao. Vještina u predstavljanju najbolje mu se ogledala u III-ćem činu, i to najprije sa knezom Perućom, kad mu javlja za dolazak Ibov, živo slikajući kćaz-Borbu u njegovoj ljubavi prema otadžbini i bratu svom. Preklinjanjem brata da se pokaže (čemu se nadao Borbe) tronoju je srca gledalaca. U izdavanju naredaba nalazio se je odlično, a molitvom je svu vještinu u svojoj ulozi ukrasio. Aplaudirano mu je u svakoj pojavi. Mimika mu je bila vrlo dobra.

Станка војводу зетекога, играо је г. Симат Пикић. Овај је своју улогу — (пначе тешку) — са свијем вјешто одиграо, кроза цијелу радњу у свима појавима. Не зна се у којој нам се појави боље показало, или у оној, гдје Даницу — усред дражње Ђорђевице — снахом назива, вјерно сликајући Станка у љубоморству његово; или у оној с Ибраим-агом, стојећи испрвице према њему као човек сасвијем противних мисли доцније вјешто показујући нам јаке утиске ријечи Ибраим-агиних, којима је занио ум Станков; или пак у оној — гдје га гуслар прјесом својом новоди у трзање и самом помишљу на његове зле намјере (издајничке). Највјештије се је умно наћи с Дејаном и пратњом, који су му на сретање — при повратку његовом од Кроје — изаили били. Сликајући стање Црне Горе и предсказивајући брзу пропаст њезину а овомо узносећа моћ и славу Султанову тако је вјешто био обмануо гледаоце, да је сваки онај, који приђе није био познат са овом драмом, чисто страховао мислећи „ето, приволи и Деана и пратњу својој злој намјери — одоме сви Султану! — Пронаде све!“ — Деана је пробо врло лијепо и вјешто се умно наћи у овој појави, баш како се изискује. За похвалу му је и особита вјештина, с којом се налазаше према Давици, кад ју је молио и обманивао да иде с њим у Турску. Ко је год имао ове преставе тек прву прилику упознати се са садржајем овога дјела (као што се мало прије изразих) тај је морао мислити да ће Станко заиста привођети Даницу да с њим иде. Убијство над њом вјешто је кушао извршити, поклавши нам се потпуно огорчен у свом љубоморству. Држање му је тијела изванредно лијепо. Црве преставе (у почетку) није баш добро чуо, друге већ боље. Погрешака у говору није чинио. Имао је једну — и то при природну ману — брзас је у говору, што му је у многим тренутцима пристојало добро. Маскиран је био врло добро.

Кнез Деана приказивао нам је г. Лазар Бољановић. Своју улогу врло је добро схватио и разумијевао, што нам је у објема преставама својим играњем за- свједочио. Излипао је у сретњу Станку, са пратињом, вјешто му је дошантавао зле гласове који се о Станку проносе, тихо и благо разговарајућу се с њим. Тајнут јавним признањем Станковим да је тврдо наміјерао ићи у Турску, г. Лазар је врло вјешто преставао слику Деана у потпуном његовом родољубљу и јуначком поносу, нарочито онђе, ће Станко вели да ће к Отмановићу — кад Деан, потрешен из дубине душе своје, последије мале почивке громогласно јекну:

»Црнојевићи, Црна је Гора
»И наша људи! Спаилук није
»Вашега дома и фамилије

паша. „А ти је мичи и казуј бре, шта је!“ Макоше је и паша стаде да прича, како му се обећала, да ће родит златокосу дјену, како је окотила пашчад, и све остало од почетка до краја. На ње јој је та сестра, запита момак, и њу одма доведоше. „Дану ти, жано, би ли знала казат, како је то било?“ Она каз, је као паша што вели. „Казуј, море, е си погинула!“ Она опет своју те своју. „Казуј, е те посјеокох!“ На пошлетку не мога што, но стаде да све признаје на велико чудо и самога паше, који ништа од тога није знао. Ни момак не мога више да се уздржи но скочи и загрли мајку, а кроз сузе испресијеца: мајко! ја сам ти син а а моја ти је сестра шћер! И паша као манит приступи и изгрли свога сина. Послаше и по златокосу дјевојку и по ђепоту од свијета. Кад се сви окупише викну момак на слуге, а они доведоше четири коња, свезаше им тетку за репове, а коњи је немилосно растргоше.

И што ћу вам душит лакрдију !
У пашину се двору обори шемлук а
златокосићи причаху, што је које и
како је знало.

„Мираз нијесмо ми Пригорац,
„Но мученици, крвави борци!“

Овђе се показао особит утисак на гледаоце, који су дошли били до таквога узбуђења, да не само што су врло дуго аплаудирали, једнако вичући: „Деан! — Деан! — браво! Деан!“ — но је све било устало и чисто у наред дошло тако, да се за дуго није могло ништа чути, док једва прекиде жатор и узбуђеност, на велику молбу неколицине из публике. Кад га је пробо Станко, нао је врло лијепо, само је мало дуго на ногама стојао, по што би требовало (по улози). Мач изруку вјешто је изабацио, тако, да је за то добио опште одобравање! Што се више примицао смртном часу, тим је све тишијим гласом аборио, и тијем је потресао срца у публике, изазивајући у њој жестоку мрзост и осуду према Станку. — Говор му је чист, врло јасан и с лијепог нагласком. Мимика врло лијепа. Маска такође. За ову улогу показао је особиту вољу. Често му је публика одобравањем говор прекидала, који је био без погрешака.

Кнеза Перуна је представљао г. Божо Катарић. У свакој појави његовој показао нам је вјерну и праву слику Перуна — онаковог, каквог је сам писац пред очима имао. Он долази у ову неколицину представљача, који су своје улоге у „Б. Ц.“ најбоље одиграли. Вјештина његова у представљању Перуна најбоље се је огледала у оној појави, гдје Даницу подумује нагази. Видећи као из неба Даницу гдје лежи, он нам се у истини пренерачен показао, и као да збиља осјећа све оне болове срца родитељског, кад онако дирљиво изказиваше тугу своју за једнаком својом. У публици једва се могло уздржати од суза, гледајући овај приказ. Овђе је г. Катарићу било живо одобравање од публике. И он сам чуствено је двије-три сузе! — Говор му је не само чист и правилан но и врло пријатан за ухо, а прилично кружан. Тјелесни су му покрети сауда били дивни. Погрешака није у говору имао никаквих.

Даницу је приказивала г-ђица Јованка Ђуричићева, дјевојка од својих 15—16 година, која нам се први пут на позорници указује у „Балканској Царици“ са тако замашном улогом. Безина слобода у говору и мимици и у опште финоћа и вјештина, које је она у овој улози показала праведно хвалу заслужују, а особито дурашност, коју је она, као младо дјевојче, у тако важној и тешкој улози на позорници показала. На још кад се узме на ум да јој је то био први оглед! Од почетка до свршетка цијеле радње — како у којој појави све нам је пријатније изгледала. У љубави нежна — она обраћа на се јаку пажњу гледаоца; као права Пригорка — она их опчарава и диви! Тугу и сјету што Даницино срце обузимаху због невољаска Станкова, она је на се тако очигладала, као да ју је у истини и осјећала, а тако је и у несвијест пала; кад су је у јели под шатор врло дивно је изговорила:

„Ах... проклет... цар... Мурате!...
„Моја... туга... пала... на те!“ и т. д.

Право је бунило показала овдје свом вјештином чим је прибавила живо одобравање! Доцније, кад је устала врло је лијепо разматрала шатор, чудећи се од куда она у њему. Дивно ју је било посматрати кад се она чуди Марти што говори против Станка, не знајући ни његове зле намјере ни за убијство Дејаново. Вјештина њезина најбоље се показала кад јој Станко изказује своје намјере и како га она одвраћа од њих — испрва узнемирено, доцније жељно и благо, најзад с пријекором износечи му све зле пошљедице његова поетства. Бацајући му у ситне комадиће избуцано писмо на прса, њено је лице обасуто било наједан пут руменилом срдаче племенитога срца, у коме више мјеста налази љубав и роду и слободи но и симпатија према Станку. Кад је на пошљедку Станко већ удара пожем тако је лијепо пала да се и гледаоцима могло учинити е је занета мртва. На један пут је добила бledoћу у лицу и тако непомично лежала да је овај приказ изгледао изванредно диван. Угледавши Перуна, зборила је рањенички, а „Прост збијал овај свијет!“

изговорила је веома значајно! На разбојишту се врло вјешто наодила. Само јој се могло примјетити да је при свршетку толико пренаглавила да каже у Морачу, да се лијепо могло видјети што обе — да једва чека да се једном укљони с позорнице. Овдје ју је већ била издала она дурашност, коју је све додје имала. Језик јој је врло лијепо а тако и мимика. У улози својој јаку вољу је показала. Маскирана је била врло добро. Ова г-ђица даје нам изгледа за велики напредак у способност својој, која се тек промањати почела.

Марту је играла г-ђица Роса Ђуричићева, сестра г-ђице Јованке. Свауда се наодила с доста вјештине. Најљепше је одиграла бјегство од Данице, бојећи се Станка, да је не затече; а прије тога ерамотах Станка — вазавала је од стране гледалаца опште одобравање! Говор и мимика врло добро. Једино, што се је могло примјетити — бољела је десна рука

те у слијед тога и није могла чинити, онако слободне покрете као прве преставе. Улогу своју доско је разумијевала и с вољом приказивала.

Ибраим-агу представљао је госп. Бекица Шобајић. Он је своју улогу изванредно одиграо и с толико вјештине и суштиности — које се за ову улогу и изискују — да је све гледаоце најпријатније задовољо. Тон његова говора био је прекрасан, мимика особито добра. У сваком говору његовом са Станком изгледао нам је као прави Турчин, који по ће кад гледаћи браду, с највишом вјештином свога лукавства, ради на томе, да брата с братом растави:

„А што Турчин ти нијесен,
„Књаже млади — жалим оже!“ —

тако је живо изговорио, да се не може описати! Његово одлажење од Станка јасно нам је казивало самим начином својим — жељу Ибраим-агину: да је рад знати успјех своје мислије, и како је на Станка утицао његов говор, је ли био толико вјешт да придобије Станка. Лукаве погледе своје пут Станка (при изласку) предивно је бацио! Једним ријечи — Ибраим ага био нам је одличан у свему „од почетка до краја, — од главе до пете“. Маскиран је био врло добро. Погрешака није никаквих правио. Говор чист, правилан и јасан.

Ово су 8 најглавнијих улога у „Балканској Царици“ (по мом схватању). Стога сам о њима опиширије говорио. Унапријед описујући бићу много краћи.

Војводе су у опште добро представљени били, особито ондје, гдје Књаз Ђорђевој војску разрешује и на пошљетку на молитви и прије ње.

Старац је био добро маскиран и вјешто приказат.

Углавном, слуга Станков, био је г. Ђорђе Поповић. Врло је лијепо играо. Особито је вјешто послуге чинио. У разговору са Ивом, показао нам је занета правој и вјерној слугу Станкова, који би за свога Господара све па и сами живот положио. С разбојишта је носио Станка (са осталим) предивно. Говор му је био чист, јасан и пуно разумљив. Мимика врло добра.

Иво (други слуга Станков) био је г. Рњец. Од ова два не зна се који је љепше и боље своју улогу одиграо, како прве тако и друге преставе. Овај нам се најбоље приказао донав код Књаза Ђорђа, молећи га за милост, и кажући се, што је отацтво и господара издавао. Говорио је гласно и чисто. Мимика врло добра.

Гуселар нам се је одликовао пријатним гласом и вјештим гуслењем.

Часник с војницима — врло добро.

Рањеници сасвијем вјешто одиграли.

Двије паше с бегом — такође. Коло је испало врло добро, а тако убијство Деаново и Даничино. Разбојиште је изгледало прекрасно.

Сва позорница је била дивна, нарочито соба. Много је боље изгледала позорница ове но пређашње преставе. — Појетпизала било је у оба пута пуно.

Шантач се није могао чути (нако у прва 2 реда). — Није био од потребе, јер је сваки своју улогу врло добро знавао.

Оволико мислим да је доста казати о овој представи. Може бити, да ће некоме чудновато бити, и чисто неvjероватно — да је „Балканска Царица“ тако добро у Нишњи одиграла! Може бити, велим, ал тако је! — Прегнуће баш и чини чуда, а воља даје полета и маха!

„Балканска Царица“ остаје у Нишњи као једна велика и ријетка драгоцијеност, која ће се — можда само једном у години — приказивати публици, као на примјер — о Никољу дне. Међу нама она ће бити од прилике што међу Русима „Жизн за Царја“. Јарем — ја тако мислим.

На завршетку изијелтаја овога, ваља ми казати што и о локалу, у коме је позориште удељено. Оно се наоди у новој кући г. г. браће Микрида, који су тако добри били, без икаквог интереса, уступити је друштву за ту цијелу. Овијем су они показати колико у истини жуде за све што је племенито и борисно, кад и дјелом то свиједоче. Друштво ће им за то увијек благодарно остати. Хвала им.

Хвала нека је и свијема онијем, који и морално-умао и материјално помажу позориште наше, и има их овдје у Нишњи — богу хвала — таквијех доста, ка није, сразмјерно броју становника!

„Кир-Јања“ ће се представљати у неђељу 11-ог ов. мјесеца.

3.

БАР, 15 јан. 1887. — У ово доба године српско се новинарство и напријед спрема, како ће уступити лијечак мјеста уобичајеној рубрици „Са светосавске свечаности“. Немам богзна да вам јавим ништа више од онога, што би свако српско село имало да јави; Св. Саву прославља је прина, као свог светитеља, а прославља никола, као своје крсно име и свог просвјетитеља. Иза литургије лијепа се кита грађанства упутила к школи. На-

кон обреда водоосвећења устаде овдашњи учитељ, господин М. Ивелић, да прозбори дваестак краткијех ал језгровитијех реченица присутној публици; говорио је о српској вјери, о српској књижи и о српској слози и љубави, као о ономе благу, које нам је свети Сава након смрти у напшлелство оставио; а закључио, како нам је срећа у дню пала те имамо доброга Господара, под чијом ћемо заштитом и то Савино благо моћи лијепо да сачувамо.

Сад да напоменем, како је дивота било гледати, ће се у српској школи три разне вјерисповијести окупиле. Разне вјере — а све Срби! Благодарени Богу, што је дао свијести нашој браћи мухамеданцима и католицима, да своје српско народно име разумију — имамо разлога, да се са сваке стране у нашу сјајну будућност поуздамо!

К. Д.

Поправка. При крају шибеничкога дописа, у прошлеме броју, има једно неразумљиво мјесто, које ваља читати овако:

Најзад је г. М. прочитао посвету. То је већ завршило, у правоме смислу, ефект — баш је добро учинио те је на крају прочитао.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

ЦЕТИЊЕ, 21 јануара.

— Његово Височанство Господар и Књаз кренуо је у прошли понедјељник, са Њ. Свјетлости Књазом Нишљдником и Г. Станком Радокићем у лов, у Врањичке Њиве, па даље у Бјелопавлиће, у Спуж, Веље Брдо и околину. Његово Височанство винуло се у петак вече на Ријеку.

— Ц. руски министар, Г. К. А. Аргиролуло пошљао је прошле неђеље на њеколико дана у Оцињ. Г. министра прати Г. П. А. Ровински. — Секретар ц. руског посланства, Г. П. Д. Вурцел провело је прошлу недјељу на Цетињу.

— Пресвјетли Госп. прабискуп барски, О. Шимун Милиновић, имао је прилике и на своме путу од Цетања до Котора да се увијери, како га је народ пригорски свесрдно дочекао. На Његишима сретоме га њеки цетињски сватови. Чим видјене и разумјене да је то нови прабискуп, стадоше свати према њему, а барјактар се покљони заставом три пута према пресвјетлом путнику. О. Шимун отпоздрављаше и благосиљаше сватове; видјело се како му је мило, што је при том случајном сретању могао пошпјети увјерење, да је и православни народ примио искрено и повјерљиво тако достојног старешину католичке цркве у Пријој Гори.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

ПРОМЕТ ДОМАЋИЈЕХ ПРОИЗВОДА У ЦРНОЈ ГОРИ.

Према своме обећању у оци пове године, почињемо доносити извјештаје о промету са главних трговишта црногорских.

Ми се, за сада, нећемо упустити у објашњавање разних прилика и неприлика наше домаће производње и нашега довоза и промета, у веће или мање згоде нашијех трговишта. Читаоци ће видјети да је наш домаћи промет, према осталијем државама у нашем добу привредног развитка, још доста нејак; по и то ће бити лако оназити, да је и у том нејаком развитку ипак велика разлика између појединих пјаца. Ми ћемо ипак забиљежити и најслабији промет, јер може лако и ту брзо настати промјена на боље, те ће бити занимљиво и са гледишта државне управе народно-привреднога покрета, и са гледишта науке, наиме статистике и народне економије, упоредити потоње стање са првијем почецима.

ПОДГОРИЦА, 11 јан. 1887.

Јучер у неђељу 11 о.м. дошло је на овдашњој пјац у Миркову Варош разне трговине ове:

300 говеди, од којих је продато 50, цијеном од 17—35 флор., натраг повраћено 250. — 10 теледи, враћено натраг свако. — 10 коња, продата 5, цијеном од 30—60 флор., враћени 5. — 210 брва бивчких, продато 140, цијеном од 7—12 цв., враћено 70. — 40 коза, продато 20, ције-

ном од 6—10 цванц., враћено 20. — 120 свиња, продато 50, цијеном од 2—8 флор., враћено 70. — 150 ока сира, продато 100, цијеном од 35—40 новч., враћено 50. — 20 ока масла, продато 10, по 1 флор. а. вр., враћено 10. — 300 ока сувог меса, продато 100, цијеном од 40—60 новч., враћено 200. — 120 кожа, продате све од 70 новч. до 1 флор. а. вр. — 80 ока рибе, продато 70, цијеном од 20—35 новч. ока, враћено 10. — 300 багаша руметина, продато све по 1 флор. а. вр. — 20 багаша пенице, продато све цијеном по 4 1/2 цванц. — 100 ока дувана, продато 70, по 80 новч., враћено 30 ока. — 300 ока скорупа, продато 150, цијеном од 30—60 н., враћено 150 ока. — 30 ока сланине, продато 15, цијеном од 70—90 новч., враћено 15 ока. — 100 ока јечма, продато од 5—6 новч. ока. — 130 ока овса, продато све од 5—6 новч. ока. — 100 ока зезла, продато све по 3 новч. ока. — 400 ока кртоле, продато све од 2—3 новч. ока. — 200 ока фафале, продато све од 11—14 новчића ока. — 90 бремена сијена, продато све од 3—4 новч. ока. — 600 тсвара дрва, продато све од 35—40 новчића.

НИКШИЋ, 12 јан. 1887.

На овој пијаци дошло је разне трговине ове:

154 вола, продати 41, цијеном од 14—16—28 талијера у цванцике, (вд од 100 ока по 20 тал.). — 34 краве, продате 15, по 7—10 тал. — 10 теледи, продато 4, од 2—4 талијера. — 3 коња. — 6 крмади, продато 2, од 2—4 флор. а. вр. — 28 брва овчких, продати 14, од ф. 3—3.30 н. — 20 брва козјих, продато 17, по ф. 2.40 н. — 6.000 ока руметина, продато 4.010 ока, од 10—10 1/2 новч. ока. — 150 ока ражи, продато 70 ока, по 9 1/2—10 новч. ока. — 350 ока јечма, продато 10, по 9 1/2—10 новч. ока. — 500 ока пшенице, продато 170, по 12—13 новч. ока. — 60 ока сира, продато све по 25 н. ока. — 350 ока скорупа, продато све по 54 н. ока. — 800 ока сувога меса, продато све по 34—40 новч. ока. — 60 ока масла, продато све по 90 новч. ока. — 850 кожа, продате све по 90—100 новч. — 360 ока дувана, продато 220, по 45—51 н. ока.

РИЈЕКА, 10 јан. 1887.

На овој пијаци било је разне трговине ове:

49 полова, (од 60—80—90 ока), од 20—30 флор., повраћени 38. — 4 теледи, (од 15—26 ока), од 9—12 флор., повраћено 1 — 11 овчких брва, по 3 флор. и 40 новч., повраћени сви. — 5 козјих брва, по 3 флор. и 74 новч., повраћени сви. — 222 ситних свиња, по ф. 2—1.50, повраћено 88. — 50 ока вуње, по 90 новч. до 1 флор., продато све. — 210 ока сира, по 45—60 новч., продато све. — 8 ока масла, по 1 флор. до 1.10, продато све. — 150 ока скорупа, по 68—90 новч., повраћено 48. — 300 ока укљева сувјех, по 18—23 новч., продато све. — 280 багаша руметина, по 1.10—1.19, повраћено 15 багаша. — 180 ока подгоричког дувана, по 50—90 новч., продато све. — 320 ока крајинског дувана, по 60—95 новч., продато све. — 150 ока дограма, по 50—68 новч., повраћено 60 ока. — 1200 ока сувог меса бравјег, по 34—41 новч., повраћено 620 ока. — 150 ока сувог свињеног меса, по 60—80 новч., повраћено 112 ока.

Овђен се није увретило 4 или 5 одрова очиницијех који су продати, 56 бари кокошака који су исто продати 30 бремена кина који су продати; Кртоле и зезла дошло је мала сума што се није могло за сад у овоме списку уврети. Виш овдје се продаје 20 ока цван. 3. Пар кокошака од 6—8 шестина. одрови од флор. 3—3 и 50 воч. Тумур, ковијерски (угла.) продаје се на кошине, кошине је до 20 ока по 70—80 новч., било је свега до 30 бремена које кучују сељаци за наредити свој халат гвоздени земаљски код својих мајстора.

ВИР, 9 јануара 1887.

На данашњем назару дошло је разне трговине и биле су ове цијене:

25 говедих, продато 3, по 48 ф. и 84 н., поврћено 22. — 100 свиња, продато 10, по 16 флор. једно, враћено 90. — 350 ока сувога меса, продато све по 40 новч. ока. — 100 ока простотога дувана, продато све по ф. 1.70 новч. — Свакогврне риба продато 50 флор. — 200 багаша жита, продато све по 1 флор. багаш.

ДАНИЛОВ-ГРАД, 11 јан. 1887.

На овдашњем назару дошло је разне трговине и биле су ове цијене:

250 говеди, продато 10, по ф. 24 и 48 н., повраћено 240. — 5 коња, испродати. — 200 овчких брва, продато 20, по ф. 2 и 72 н., повраћено 180. — 50 козјих брва, продато 5, по 2 ф. и 50 н., повраћено 45. — 450 свиња, продато 20, по 2 ф. и 85 н., повраћено 430. — 500 ока вуње, продато 26, по 90 н. до 1 ф., повраћено 475. — 300 ока сира, продато 100 ока, по

50 н., повраћено 200. — 50 ока масла, продато 10 ока, по 90., повраћено 40 ока. — 600 ока меса сувога, продато 150 ока, по 51 н., повраћено 450 ока. — 100 комада кожа, продато 60, по 60 н. комад, повраћено 40. — 200 ока рибе, продато 30, по 45 н. ока, враћено 170 ока. — 200 ока дувана, продато 40 ока, по 68 н., ока, повраћено 160 ока. — 100 багаша руметина, продато 50 багаша, по 90 н. багаш, враћено 50 багаша.

БАР, 9 јануара 1887.

Данас, почем је био мањи пазар него ли понећедником, било је жита руметина 58 багаша, тежи сваки по 1.0 ока, продато је по 1 фор. и 19 новч. багаш, од чега је остало непродато багаша 20. — Пшенице багаша 5 по 2 фор. и 21. новч. багаш. — Јечма багаша 7 по 1 фор. и 55 новч. багаш. — Коштина багаша 10 по 1 фор. багаш. — Сира ока 1 по 60 новч. — Дрва товара 60, товар по 34 новч. — Тумура товара 9, товар по 1 фор. и 19 новч. — Рибе укљева котара 13, од прилике сваки тежи ока 18, продато се по 4 укљеве за новчић.

ОЦИЊ, 9 јан. 1887.

На овдашњем пазару дошло је разне трговине и биле су ове цијене:

10 $\frac{1}{2}$ товара брашна руметина (1050 ока), по 6 $\frac{1}{2}$ новч. ока, продато све. — 1 товар пшеничног брашна (100 ока), продато све по 13 новч. ока. — 117 $\frac{1}{2}$ ока сира, продато све по 51 н. ока. — 5 ока масла, продато све по ф. 1.40 н. ока. — 5 кожа од кунца, продате све по 3 фиор. комад. — 6 комада овчих кожа, продате све по 1 ф. комад. — 51 $\frac{1}{2}$ ока ситне рибе, продато све по 20 н. ока. — 10 ока дувана прве врсте, продато све по 60 н. ока. 16 $\frac{1}{2}$ ока дувана друге врсте, продато све по 45 новч. ока. — 14 $\frac{1}{2}$ ока дувана треће врсте, продато све по 30 н. ока.

Црногорско Поморство.

Св. Никола, 7 јануара. — Ове недеље имали смо средње и јаке вјетрове од 1. кв. мирно море и ведро небо.

На ушће Бојане има највише 5 нога мјетачки дубине.

Одједрише:

Траб. прн. „Палагало“, тон. 16, кап. А. Пеман Ага, за Медову, празан.

Траб. прн. „Хаирлије“, тон. 25, кап. Ф. Сулејман, за Тријешће, крчат.

Траб. прн. „Велоче“, тон. 19, кап. Аслан Сали, за Медову, празан.

Траб. прн. „Буона Сорте“, тон. 21, кап. Сулејман Адем, за Медову, крчат.

Траб. прн. „Хаирлије“, тон. 16, кап. Хасан Нухи, за Медову, крчат.

Бар, 17 јануара. — Још трају лијена времена сјеверо-источни вјетрови тихи, ведро небо и море мирно.

Барометар 78, стање температуре Р. 8.

16 јануара дође из Крфа и Арбаније пар. лојда „Смирне“, кап. Десенибуе, у слободној практици, и пошто искрца неколико терета слиједило је своје путовање за Будву.

16 јан. дође из Далмације пар. лојда „Јонио“, кап. Т. Раевевић у слободној практици и послеје искрцавања неколико путника и терета слиједило је своје путовање за Медову.

17 јан. дође из Драча пар. друштва грчкога „Шпио“, кап. Калита, у слободној практици и послеје искрцавања и укрцавања неколико путника слиједило је своје путовање за Медову.

Пароброд грчки според лојда умањно је на ово до Коринта на 6 фор. у злато за свакога путника од III. класе.

За Цариград уманле 18 фор. у злато. За Александрију 22 фор. у злато.

Паробродом лојда може се поћи још мањом цијеном за Цариград и Александрију.

РАЗНЕ БИЉЕНКЕ.

(Бој Рускиње с бугарском полицијом). — Донесник „Пестер Лојда“ из Пловдива пише своје листу ово:

„На православној Божић десила се овдје жестока појава пред кућом и у кући грађанина овдашњег Манчова. Манчов има штампарију а био је и уредник народнога листа „Народен Глас“; он је велики пријатељ Русије те је са садашњом владом на але грание. Но он се није сувише излагао, није се отворено борио противу владе, те је обуставио и свој лист и живио је мирно и тихо у својој кући. Али од неке доба долазили су у његову кућу многи противници садашње владе, а то му владини чиновници нијесу могли опро-

стити. Но мучно му је било пахуљати, јер по турском закону (?) не смије нико оружјем наваљати на мирну кућу, па ни политичка власт. За то је политичка власт наваљивала на Манчова опоменама, да изда власти два политичка странца т. х. је власт гонила расписом и мислила је да су се скрили у Манчова. Он рече да нијесу у њега и да му не смије нико с оружјем у кућу. Његова жена, родом Русиња, соколила га је у томе те говораше да ће свакога жандарма убити, који јој пређе преко прага. На Божић нађеже једна стража жандарма и полицајаца пред Манчову кућу те искаху да им се издаду они те их власт гоњаше. Манчов се кукаше да тијех нема у њега, но жандари не вјеровашу и кренуше да силом уђу у кућу и да сами траже. Тада искрену Русиња домаћица на прагу с револвером у руци, онали неколико пута и рани једног жандарма. Тада и жандари обореше пушке на њу и ранеше је у утробу, па ухватише и Манчова и рањену жену и поведоше их у тамницу. Но исти дан пуште их на слободу, јер се заузео за њих француски консул, који се, послеје одласка рускијех консула, мора бринути за руске држављане. Сад се и Манчов и жена му налазе у том консулату. Манчов је на неколико мјеста лако рањен, јер су га жандарми у хрвању неколико пута ударили кундаком. Ни рана жене му није смртна“.

На то примјеђује „Пестер Лојд“, да ће руске новине тај случај по свој прилици употребити на „политичке циљеве“. — Као да је то једини случај насиља од садашње управе у Бугарској!

У „Обзору“ читамо:

(Живахност у нашој творници кожа.) Како је познато, прави напана (загребачка) творница преваља, која је спојена са кожарницом, обућу за један дио аустро-угарске војске и за оружариштво у Босни и Херцеговини, те је тај посао заваљвао велики број радника у споменутој творници. Број тијех радника у задње се је доба морао знатно повећати, те се мало не даномице примају нови радници именити у творницу преваља, а то с разлога, што је и српска влада наручила више хиљада пари обуће за своју војску у тој творници.

(Суд божји). — Пред окружним судом у Мединици, у Галицији, расправљала се прошле недеље парница између закупника ракијских крчама (Јевреја), као тужитеља, и његовога крчмара, туженог. Чивутин је тужио свога сељака да му дугује 26 фиорина, а сељак је признавао 18 ф., а за остало, рече, да су се изравнали. Судија је пресудио да се Чивутин закуне и овај крене да положи заклетву на својој вјери на њихов живот. на „тору“. Но прије но што ће почети заклетва изјави тужени сељак, да он има свједока у Мединици, који ће потврдити његово казивање. Судија на то пристане, нареди да се свједок одмах испрати у суд и позове туженоца, који непрестано држаше руку на „тору“, да се макне отолон. Но Чивутин се не мидаше и ако се судија остро осејкну на њега. Само му сузе тециху из образа, ипаче ни говори ни ромори. Пођоше да га макну, но тада видјеше, да га је у оним час удрила каплја и да му се узела сва десна страна на и језик. Може се помислити, како су се сви те бјеху у судници узбунили на ту чудновату појаву. Несретника изнијеше из суднице у крчму, гдје је брзо и умро.“

На то примјеђује „Пестер Лојд“, по коме доносимо ту причу: „Кажу да се по његовој парници није морало мислити, да је он хтио да се криво закуне“.

Познато је да је „Пестер Лојд“ лист угарскијех Јевреја те му се не може замјерити што брани свог једног јерника. Но нека се сјети да и по јеврејском закону, по десет божјих заповједи, није само гријех крива клетва, но и клетва за ситнице, јер: „не пријемни имена Господа Бога твојега вује“. А за богаташе — сви су јеврејски закупници у Галицији богати — осам фиорина зашто је „вује“? Можда је та мисао такла Чивутину савјест у одсудној часу, те га — убила. Народ има свакојако разлога што ће вјеровати, да је то — „суд божји“.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ.

ЖИВОТ И ОБИЧАЈИ СРБА „ГРАНИЧАРА“.

Скупно и за штампу приредио

Никола Беговић.

Бог ми даде још на крају живота мога толико сваге, те могадих довршити ово дјело моје (ваља да и посвећено). О многобројноме овоме огранку — о гласовитијем Граничарима — има дебелијех књи а од сваке руке; само што у тијем књигама нема на нама ни имена народнога, које приличи и припада овоме народу:

нема, велим, у тијем књигама ни срца ни душе србинске!

По различнијем часописима напишем ја сам износио на видик наше народне обичаје. Сретан сам био те су још нека честита браћа полазила овиме путем и правцем најбољом одарнијем. Рећи смијем, да се данас много више и много тачније упознало на књизи нашој ово честито племе народно.

Па ипак искрени љубитељи народнога живота и обичаја нашијех захтијеваху од мене, захтијеваху обарски они то да у књигу прикупим што се само опширније и потпуније може цијело битисање наше народно.

Близо је памети да овај посао није тако баш лаган. Кратко ћу рећи: рукопис овај хвата ситна сабијена рада пунијех 70 табака. Још ближе додајем летимичан садржај. Ово је:

I. Одијело. Притиште и сукниште. Бојадисање тканине. Морни лонац. Плаветило. Зеленило. Првенило. Жутило. Модрило. Бјелило. Три цвијета.

II. Како се носи одијело.

III. Грађевине: саборна црква у Пашком, и владини двори. Школска зграда. Сеоске цркве на Слупници, Љесковцу и т. д. Куће сеоске са више страна, чистоћа и занимање.

IV. Календар народни.

V. Крсно име.

VI. Побратимство.

VII. Три вјере: православна и римска и мухамеданска, народност.

VIII. Школа све до књиге и са књигом.

IX. Обичаји око светаца и година. Женидба. Рођење. Уколи. Зборови. Општина. Звијезде. Хајдуци. Привиди. Прело и перушање. Диоба. Чарање. Цепрање: О кравама. О пчелама. О живици. О благу. Осјемену. Грубе поприје. Гатање и врачање. Болести и лијекови. Скидање чини. Игре. На мудривања. При повијетке. Надруга.

Пјесма и пјесмица народнијех, како је којој мјесто било, има више од сто, већином још не штампанијех. На језик наше цркве, и на уста наша народна узимао сам дужни обзир. Бацо сам поглед и по цијеломе народу напем — та по народу српском! Упозорио сам на грозну подвалу, коју чини туђинство на штету нашега имена, вјере и језика, те сам упућивао млађи нараштај да обарски сви сложпо тријеммо сваку губу из нашег тора! — Завладало је свако чудо по народу, особито хоће, да превлада лажива „мода“, а на штету српскога народнога рува и одијела... И сама вјера православна лукаво се поткопала и слаби!... Предјелни називи хоће на срамоту нашега лијепога имена српскога да нас однарођавају и покршавају по старој паблони и... лукавству... (Чак и неки вајни „Срби“ у томе љуто се срамоте и смртно грјеше. Ваљда хоће да стеку себи лично и породичне „мерите...“)

Па предавајући ово дјело своје у руке и млађе и јаче, у једно предајем ја и „мртву стражу“ самоме народу на његове јуначке груди и не изгледају живе кости србинске! Када су могли „Граничари“ чак у Паризу оставити славно име „Ваген-Regiment“, и у бјелокаменој Москви: „стойаћи народ“ сто Граничари“ (Граничари су јуначки народ), ја се Богу молим да ће моји једноплеменици и одселе као Срби знати се наћи на својој бијези, а за своје велике светиње!!

Је ли ко вољан да се упише на ову моју књигу, ја молим овдје и позивам сваког брата Србина и сестру Српкињу, па нека ми се за времена пријави са својим поштитим именом и мјестом, гдје ко живи, скупа и најближу пошту да ми назначи. Цијена је књизи 60 новч. и стога тако умјерена, па да је може и сиротанче прибавити. Рок је уписивању до часнога поста. Новици се на прво не захтијевају.

Како се пријави довољан број уписника, одмах ће дјело ући у штампу. Имена уписника биће штампана у књизи овој. Вриједнијем скупљачима тако названијех претплатника остављам да бирају десету књигу, али воле цијену ојекну.

Ја што могах, толико и помогах. Све остало нека насори Бог и љубав народна! Па нека нас види и сав бијели свијет!

У Карловцу Горњем, на млади Божић 1887. год.

Никола Беговић.

Од 1. Фебруара 1887. године почеће излазити

„СРБИН“

Недељни лист у облику књижице.

Власник и уредник

Др. Драгиша Станојевић

Ова врета новина — журнал као књижица — покла је у Француској у

најбурија времена новије историје француске, и у тој земљи свагда се показала као веома подесно и моћно средство за пропаганду напредних идеја, као оштро оружје у борби за слободу и бољатак народни. Нешто из историје, а нешто из историје прошлости, биће познато многим нашим читаоцима какву су корисну улогу по народну ствар својим знаменитим политички памфлетима играли, за вријеме Велике Револуције. Камил, Демулен, за вријеме рестаурације, Пол Луји Курије, за вријеме Другог Царства, Храни, Ромфор. Налик на то покушава данас у српском свијету Драгиша Станојевић..... Књижица се чува, иде од руке до руке, цутујући тако хиљади се, и тим начином, ако је задахнута знањем, жељом и вољом да народу помогне, ширећи у њему свијест, може му по-моћи. —

„Србин“ је економско — политички лист, заступање начела истакнута у радикалном програму, нарочито први, основни члан тога програма. Бориће се, дакле на првом мјесту, за оснажење материјалног благодата народног; бориће се, што се тиче Народне Привреде, против туђинске, капиталичке најезде и поплаве, бориће се, што се тиче политике и образованости, против Аустро-Угарства и Несрпства, а за Српство и Словенство.

„Србин“ ће излазити сваке недеље на једном табаку. Ако буде јакот одзива излазиће ва два табака, уједно повезаће без повишења..... Други табак доносиће историју Велике Револуције француске, гдје ће се лаким, разумљивим језиком изнијети у јасној слици овај дивовски парантај француског народа, који је јуначки изнијо борбе се за слободу човјечанства; изнијеће се та највећа, најважнија и најкориснија епоха у историји свијета, тај огромни социјално-политички прелом у животу јевропских народа; изнијеће се велико доба, велика дјела и велики људи, како би јасна и за народ удешена прича о тим подвизима и тим великанима послужила као школа васпитаоница за челичење карактера у овом жалосном времену наше моралне малаксалости.

Тромјесечна је цијена листу (фебруар, март и април — 13 књижица

ЗА С БИЈУ:

За претплатнике „Одјека“ 3 дин

За остале 4 „

ЗА АУСТРО УГАРСКУ 2 $\frac{1}{2}$ „

Примједба: Претплатници нека шаље претплату на „Србина“ власнику листа: у Биограду, Милутинова улица бр. 6.

ГРАЂА ЗА МЕДИЦИНСКУ ТЕРМИНОЛОГИЈУ.

Сабрао др. М. Јовановић-Батут.

Цијена 1 фиорин и 20 новчића или 3 динара. Наручбине шаљу се писцу у Нови Сад. Од овог дјела има само 100 примјерака на продају.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Господа Браћа Јовановићи књијари из Панчева, послали су и ове године 200 комада врло лијепих и корисних књижица, да се о св. Сави раздаде сиромачним ученицима, које је учињено по измешитој жељи дародавца.

Ово надзорништво, напало се тијем побудено, да у име сиромашнијех ђака, изрази г. г. Браћи Јовановића најтоплију благодарност, на њиховом лијеном и родољубивом дару.

Цетиње, 17. Јан. 1887.

Гл. шк. надзорништво.

ОБЈАВА.

Како је зграда сасвим оправљена, очишћена и довољно провјетривана, то ће се у Болницу Данила I. примати болесници на стално лијечење по чинијући од 1. Фебруара т. г.

Цетиње, 24. Јануара 1887.

УПРАВА БОЛНИЦЕ.

ОБЈАВА.

Пошто „Орлић“ наш црногорски годишњак остале и ове године да се одмара, — то је наш народ принуђен добављати календаре са стране, коме треба, а то је тешко за свакога. —

ОРАО велики илустровани календар познат са своје ваљаности у све крајеве Српства, може се купити у мојој трговини за 50 новч. а то је његова цијена. Из унутрашњости ко би наручио и послао новце више но за један, добија их поштом о мом трошку.

Цетиње, 26. Јануара 1887.

Марко Ивошић.

Државна штампарија.